

[Ragnhild Andersen.]

ning af det så højt priste private initiativ har været resultaterne af cementtrustens virksomhed, og her må det derfor siges, at der findes kun een vej: nationalisering. Talen om, at man her kan gennemtvinge „den frie konkurrence“, er kun snak.

„Valget står mellem privat regulering — og de dermed følgende prisfordryelser og urimelige fortjenester — og samfundsmæssige indgreb.“

Jeg må dog her tilføje, at den sidste sætning ikke var min egen. Det var den højtærede handelsministers, altså fra 1945, og dengang tilføjede den højtærede handelsminister i „Fremtidens Danmark“:

„Cementfabrikkerne, kalkværkerne og teglværkerne må overføres fra privateje til samfundseje.“

Hvad der var påkrævet i 1945, er endnu mere nødvendigt i dag, hvor cementtrustens virksomhed er og har været til stor skade for byggeriet i efterkrigsårene. Og hvad der for margarinenes vedkommende var gavnligt i 1945, kunne også nok være gavnligt i dag. I 1945 siger den højtærede handelsminister i „Fremtidens Danmark“:

„Efter sikre beregninger vil en koncentration af hele landets margarineproduktion på fire fabrikker af samme størrelse som Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers virksomhed i Viby kunne medføre en besparelse for forbrugerne på ca. 20 øre pr. kg margarine. Dette betyder en besparelse for forbrugerne på ca. 10 mill. kr. årlig.“

Han siger, at staten bør gennemføre dette ved en koncessionsordning i samarbejde med brugsforeningsbevægelsen. Må jeg spørge: har vi ikke i allerhøjeste grad i dag brug for at få margarineprisen nedsat med de 20 øre pr. kg og derved spare 10 mill. kr. for forbrugerne? Vi har lige oplevet, at margarine-trusten med regeringens billigelse har tilladt sig at forhøje margarineprisen med hele 32 øre pr. kg. Så må man nok spørge, om det ikke var på tide netop nu at få margarineprisen nedsat i mindst lige så høj grad, som det var det i 1945. Det er min og mit partis opfattelse, at forbrugerne landet over ville hilse med glæde, at man fra samfundets side gik til sådanne indgreb, som virkelig betød en beskyttelse for dem, betød en garanti for, at priserne ikke blev skruet op, at forbrugerne ikke blev unødigt flået af de store magtkoncentrationer. Alle positive kræfter, både byggearbejdere, byggehåndværkere, landbrugere, handlende o. s. v. og også alle boligsøgende er dybt interesseret i, at vi hurtigst muligt kommer de polypper til livs,

som både fordryrer varerne og lammer det sunde initiativ.

På mange andre områder er fortrustningen jo også stor og farlig. Jeg kan nævne et område som brændselsoliehandelen, der nu er samlet helt under ledelse af Percy Ipsen. Karakteristisk for monopolerne er det, at de i kraft af deres for det sunde initiativ dræbende virksomhed selv kan skovle de store overskud til sig. Indenfor sten-, ler- og glasvirksomheden, der hører under cement-trusten, kunne man i 1946 øge sit overskud fra at være 2,9 mill. kr. i 1945 til 13,6 mill. kr. i 1946, omtrent en femdobling af overskuddet.

Men skal nedsættelsen af denne trustkommission have nogen gavnlig betydning for den danske befolkning, må betingelserne være for det første, at der i kommissionen kommer repræsentanter for de politiske partier, og at der i hvert fald kommer kommunister i denne kommission som de eneste, der vil tage kampen op og føre den igennem og afskaffe disse samfundsskadelige monopoler. Det må være den første betingelse. Den anden må være, at det bliver en hurtigt arbejdende kommission. Man kunne i dag næsten føle, at såvel det ærede medlem hr. Aksel Møller som tildels det ærede medlem hr. Himmelstrup glædede sig over, at dens levetid formentlig bliver mindst af samme længde som skattekommisionens — og den var 11 år. Men sådan må det ikke gå, det må være en hurtigt arbejdende kommission. For det tredje må det pålægges kommissionen at fremlægge forslag om nationalisering af i hvert fald cement-trusten, margarine-trusten og andre monopoldannelser af lignende karakter, og her bør man sætte en tidsfrist for kommissionens færdiggørelse af arbejdet.

Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard sagde, at man vel nok kunne regne med, at der fra tid til anden kunne komme beretninger fra kommissionen fra dette eller hint område, så man ikke behøvede at vente hele perioden ud, men jeg vil mene, at hvad margarinen angår, og hvad cementen angår, har vi i dag så gode oplysninger, at en kommission skulle kunne tilendebringe arbejdet vedrørende disse to områder indenfor et halvt år. Monopoler, sammenslutninger og truster er af det onde, og det er efterhånden efter min mening fuldkommen klart for Danmarks brede befolkning, at alle sunde kræfter i vort land må tage kampen op mod monopolvirksomhed. Monopolvirksomheden må bringes til ophør jo før jo bedre. Når det er tilfældet, når befolkningen hver dag kan spore monopolernes skadelige virk-